

Η Δίκη

ή

Υπάρχει ζωή σύμφωνα με τον Κάφκα?

Αυτό είναι ένα συντομευμένο κείμενο. Ολόκληρη παρουσίαση (στα ρωσικά) υπάρχει στο : www.ikd.ru/node/9926.

Η περίπτωση του Artem Loskutov⁽¹⁾, καλλιτέχνη από το Νοβοσιμπίρσκ⁽²⁾, ο οποίος συλλήφθηκε στις 15 του Μάη αυτής της χρονιάς (2009), είναι πλέον ευρέως γνωστή και έξω από το Νοβοσιμπίρσκ. Μας έδωσε ένα σοβαρό λόγο για να επικεντρώσουμε την προσοχή μας στην δουλειά που πραγματοποιούν οι Αρχές Επιβολής του Νόμου, ειδικά το Τμήμα Πρόληψης Εξτρεμιστικών Ενεργειών (το επονομαζόμενο ως «Ε»), το οποίο ενδιαφέρθηκε πάρα πολύ για την τέχνη του Artem... Από την άλλη πλευρά, θα έπρεπε να μας προκαλέσει να αναλογιστούμε τις μεθόδους και τις μορφές αντίστασης σε αυτό που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί καφκικός⁽³⁾ εξωφρενισμός παρά αυξανόμενη ηλιθιότητα.

Φαίνεται πως το μεγάλο ενδιαφέρον για την περίπτωση του Loskutov δεν συνδέεται και τόσο με την δράση του ως ακτιβιστής. Η κατηγορία «κατοχής μεγάλης ποσότητας ναρκωτικών» ή οι προσπάθειες του κέντρου «Ε» να αποκαλύψει την συμμετοχή του Loskutov στην διοργάνωση μιας διεθνούς εγκληματικής ομάδας, φαίνονται τελείως γελοίες. Ο παραλογισμός των κατηγοριών και η προφανής μεροληψία των δικαστών, οι οποίοι απροσδόκητα και με σκληρό τρόπο διέταξαν την παράταση της προσωρινής κράτησής του είναι μάλλον ο λόγος που πολλοί άνθρωποι, ανάμεσά τους και αρκετοί που δεν ασχολούνται με την πολιτική, το είδαν σαν πρόκληση. Ένας φίλος μου φωτογράφος, πολιτικά αδιάφορος, τόνισε ότι για πρώτη φορά είχε έντονη αντίληψη της διαφοράς που υπάρχει ανάμεσα στο «εμείς» και στο «αυτοί».

Η περίπτωση του Loskutov έδειξε ξεκάθαρα ότι υπάρχουν δύο διαφορετικές ομάδες στις απέναντι πλευρές του οδοφράγματος και πως λειτουργούν με διαφορετικές μεθόδους λογικής. Η εικόνα του οδοφράγματος προκύπτει επειδή αυτοί που είναι στην άλλη πλευρά ξεκάθαρα σκοπεύουν να παλέψουν- η νίκη τους θα σήμαινε ότι ο Artem θα φυλακιζόταν για τουλάχιστον τρία χρόνια. Αν οι ισχυρισμοί του

κέντρου «Ε» αποδεικνύονταν αληθινοί, θα έμενε στην φυλακή ακόμα περισσότερο.

Είναι ενδιαφέρον ότι υπάρχουν διάφορα είδη παραλογισμού που χαρακτηρίζουν αυτούς που είναι στην άλλη πλευρά. Έχουμε μεγαλώσει συνηθισμένοι στην επιβολή του νόμου με σκληρό και πολλές φορές «παράνομο» τρόπο. Σταδιακά έχουμε προσαρμοστεί στην προφανή ατοπία και παράδοξη φύση των πράξεών τους, καθώς επίσης και στις μεθόδους των δικαστηρίων τα οποία ενημερώνονται για τις υποθέσεις από τις μονάδες επιβολής του νόμου. Η διάλυση των «αθών» Monstrations και πρόστιμα 500 ρουβλιών για το σλόγκαν «y-y-y-t», συνυπάρχουν εδώ και καιρό παράλληλα με την εκβιαστική απόσπαση χρημάτων από μετανάστες- γνωστές μέθοδοι της τροχαίας αστυνομίας- και τους ξυλοδαρμούς σε κρατητήρια. Κυκλοφορούν ανέκδοτα σχετικά με το πώς λειτουργούν οι μονάδες επιβολής τάξης και μαζί φρικιαστικές ιστορίες του ίδιου θέματος. Τουλάχιστον μπορούμε να πούμε ότι όλοι πιστεύουν πως παρόμοια γεγονότα όχι μόνο είναι πιθανό να συμβούν αλλά και ότι δεν αποτελούν πλέον μεμονωμένες περιπτώσεις.

Η περίπτωση του Artem Loskutov είναι η πιο δημοσιοποιημένη, αλλά ταυτόχρονα προσαρμόζεται ιδανικά σε ολόκληρη τη σειρά των πρόσφατων περιπτώσεων, δημιουργώντας ένα τελείως παράδοξο σενάριο.

Ο μεγάλος αριθμός αλλόκοτων πλευρών στην λειτουργία των μονάδων επιβολής τάξης δίνει ώθηση σε πολλές ερωτήσεις. Οι εν λόγω μονάδες ενισχύονται από την εργασία των δικαστών- εργασία η οποία αποπνέει μπέρδεμα το λιγότερο. Για παράδειγμα, που τελειώνει η δικαιοδοσία του, τόσο ενεργού αυτή τη στιγμή, Τμήματος Πρόληψης Εξτρεμιστικών Ενεργειών; (Η διαδήλωση της 1^{ης} του Μάη στο Petersburg, το σεμινάριο ιστορίας/ποίησης/τέχνης στο Nizhny⁽⁴⁾ και το Monstration δεν είναι περιπτώσεις οργανωμένου εγκλήματος ή εξτρεισμού). Πόσες ακόμη συλλήψεις έχουν μείνει απαρατήρητες από το κοινό; Μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα τις τοποθετήσουμε κάτω από δημόσιο έλεγχο, ή τουλάχιστον να είμαστε ενημερωμένοι για όσα συμβαίνουν; Πως μπορούμε να βάλουμε ένα τέλος στις αυξανόμενες σε συχνότητα συλλήψεις από αστυνομικούς με πολιτικά ρούχα; Τι μπορείς να κάνεις αν είσαι μάρτυρας ή απρόθυμος συμμετέχοντας σε μια τέτοια σύλληψη, κλπ.;

Επιστρέφοντας στο Monstration, πρέπει να θυμηθούμε ότι κάποτε γινόταν εξαιτίας της «εκ γενετής» τάσης μας για την αριστερίζουσα πολιτικοποιημένη τέχνη. Για μας ήταν ένα πείραμα και μια πρόκληση. Τότε το Monstration δεν εντασσόταν σε κανόνες ή παραδόσεις. Συνεπώς, ανάγκαζε τον καθένα να έχει μια άποψη γι' αυτό. Ήταν ένα παιχνίδι και ταυτόχρονα μια πρόκληση. Κάτι παράλογο και τελείως ασαφές, τους προκαλούσε όλους- ακόμα και τους εμπλεκόμενους στο σύστημα. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο οι πράξεις της αστυνομίας, οι κατηγορίες για αντί-παγκοσμιοποίηση και τα πρόστιμα των 500 ρουβλιών φαίνονταν παράλογες και διασκεδαστικές εκδηλώσεις του συστήματος.

Αρχικά, οι στατιστικές ήταν ξεκάθαρα με το μέρος μας. Τι άλλαξε από τότε? Εν μέρει χάρη στον Artem, το Monstration έγινε παράδοση. Φαινόταν πως το παιχνίδι συνεχιζόταν, αν και το σενάριο είχε γίνει αρκετά προβλέψιμο. Φέτος, ο Artem προφανώς το διαισθάνθηκε και αποφάσισε να κάνει ένα βήμα μπροστά. Τα πράγματα όμως δεν εξελίχθηκαν σύμφωνα με το συνηθισμένο σενάριο. Την πρωτομαγιά, ένα «μαραμένο» και εκτοπισμένο Monstration προχώρησε μπροστά, ενώ ο Artem συζητούσε για την μελλοντική ανάπτυξη της τέχνης στο Τμήμα Πρόληψης Εξτρεμιστικών Ενεργειών. Αυτό βέβαια δεν εμπόδισε αργότερα το Κέντρο «Ε» να δηλώσει στους πραγματογνώμονες ότι εκείνη τη στιγμή ο Artem είχε προβεί σε παράνομες πράξεις. Στη συνέχεια, το Τμήμα Πρόληψης Εξτρεμιστικών Ενεργειών πραγματοποίησε «μια έφοδο ρουτίνας για να αντιμετωπίσει την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών»; έπειτα, υπήρξε η κατοχή «μεγάλων ποσοτήτων», τα μηνύματα κειμένου σταλμένα από αξιωματούχους επιβολής νόμου για την ακρόαση προφυλάκισης, η απόφαση για δυσανάλογη κράτηση πριν την δίκη, κλπ.

Δεν είναι αυτή μια άξια απάντηση στο Monstration; Το σύστημα μπήκε στο παιχνίδι χρησιμοποιώντας την λογική του παραλόγου προς οτιδήποτε το είχε παρακούσει κάποτε. Μήπως αυτό μας θυμίζει την «Δίκη» του Κάφκα; Αν ναι, τότε ο Artem πραγματικά κινδυνεύει. Μπορεί να τον ελευθερώσουν αλλά μπορεί και όχι. Ή ίσως τον ελευθερώσουν και τον συλλάβουν ξανά (ή να υποστηρίξουν ότι κατά την προφυλάκισή του παρενόχλησε κάποιον και με αυτό τον τρόπο να προσθέσουν ακόμα μια κατηγορία εναντίον του). Το πραγματικό πρόβλημα παρ' όλα αυτά είναι ότι ο καθένας θα μπορούσε να βρεθεί στην θέση του.

Άρα τι συμπεράσματα μπορούμε να συνάγουμε από την κατάσταση που έχουμε περιγράψει εδώ; Υπάρχει ακόμα η ανάγκη για μια ασύμμετρη απάντηση στο σύστημα, αλλά δεδομένου ότι μέχρι τώρα κυριαρχεί η λογική του παραλόγου τόσο καλά, η μόνη πιθανή ασύμμετρη απάντηση είναι η επιστροφή στις απλές, κατανοητές μορφές πολιτικής δέσμευσης. Θα επικρατήσει ο νόμος της ζούγκλας. Είναι ανώφελο να βάζεις μαριχουάνα στις τσέπες ανθρώπων που συμμετέχουν σε μια διαδήλωση. Μπορείς να τους αντιμετωπίσεις με πολυβόλα ή να τους κατατροπώσεις με τανκς- μόνο που αυτός δεν είναι πια ο κόσμος του Κάφκα αλλά του Πινοσέτ⁽⁵⁾. Αυτός ο κόσμος έχει μια λογική που είναι απάνθρωπη και αιματηρή αλλά ταυτόχρονα και πιο ξεκάθαρη. Ανεξαρτήτου αποτελέσματος της δίκης του Artem, έχει ήδη παραχθεί ένα σημαντικό συμπέρασμα. Τώρα πολλοί περισσότεροι άνθρωποι είναι προετοιμασμένοι να προελαύνουν όχι με το σλόγκαν «Y-y-y-t», αλλά με ένα πιο κοινότοπο σλόγκαν το οποίο απ' ότι φαίνεται είναι πιο επίπονο για το σύστημα : «Φτάνει με την κατάχρηση εξουσίας από την αστυνομία»!

Υποσημειώσεις :

1. Ο Artem Loskutov είναι διάσημος πολιτικός καλλιτέχνης και ακτιβιστής από την Σιβηρία. Είναι γνωστός σαν διοργανωτής και εμπνευστής του «Monstration», εκδήλωση στο δρόμο(street-party) την ημέρα της πρωτομαγιάς που πραγματοποιείται στο Νοβοσιμπίρσκ. Είναι επίσης μέλος της CAT (Contemporary Art Terrorism- Τρομοκρατία Σύγχρονης Τέχνης) η οποία είναι ομάδα καλλιτεχνών και ασχολείται με την πολιτικοποιημένη τέχνη στην Ρωσία.
2. Το Νοβοσιμπίρσκ (ρωσ. Новосибирск) είναι η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Ρωσίας, μετά τη Μόσχα και την Αγία Πετρούπολη, και πρωτεύουσα της Περιφέρειας Νοβοσιμπίρσκ και του Σιβηρικού Διαμερίσματος.
3. Με τον όρο «καφκικός» εννοούμε το αυξανόμενο αίσθημα ενοχής σε κάποιον και την τρομοκρατία που μπορεί να προκαλέσει ο ίδιος στον εαυτό του, υπό την σκέπη πάντοτε μιας τρομερής, άγνωστης, γραφειοκρατικής και απρόσωπης εξουσίας.
4. Στις 9 Μαΐου του 2009 στο Nizhny (τέταρτη μεγαλύτερη πόλη της Ρωσίας) , η αστυνομία είχε πληροφορίες για συγκέντρωση

«εξτρεμιστών» σε σεμινάριο ιστορίας/ποίησης/τέχνης και εισέβαλε στον χώρο διεξαγωγής του συλλαμβάνοντας 30 ανθρώπους.

5. Ο Αουγκούστο Πινοσέτ ήταν δικτάτορας της Χιλής που κατέλαβε την εξουσία έπειτα από στρατιωτικό πραξικόπημα στις 11 Σεπτεμβρίου 1973, ανατρέποντας την εκλεγμένη σοσιαλιστική κυβέρνηση του Σαλβαδόρ Αλιέντε. Η διακυβέρνησή του χαρακτηριζόταν από καταπίεση κάθε αριστερής γνώμης και εκείνη την περίοδο υπολογίζεται πως χιλιάδες άνθρωποι δολοφονήθηκαν ή εξαφανίστηκαν από το καθεστώς.